

gemeente
NOORDOOSTPOLDER

Programma Samen & Gezond

Programmaplan

Portefeuillehouder: L. Verduin
Programmamanager: D. van den Born

4 maart 2025

INHOUDSOPGAVE

<i>Voorwoord door de wethouder</i>	<i>3</i>
<i>1. Aanleiding</i>	<i>4</i>
<i>2. Ambitie van het programma 'Samen & Gezond'</i>	<i>5</i>
<i>3. Ambities en doelen per programmaliijn</i>	<i>8</i>
3.1. Bestaanszekerheid	8
3.1.1. Bestaanszekerheid door werk	9
3.1.2. Bestaanszekerheid door toegang tot voorzieningen	9
3.1.3. Bestaanszekerheid door het bestrijden van armoede	10
3.2. Kansengelijkheid	12
3.2.1. Kansengelijkheid vergroten door in te zetten op basisvaardigheden	13
3.2.2. Kansengelijkheid door een kansrijke start voor ieder kind	14
3.2.3. Kansengelijkheid vergroten door ondersteuning toegankelijk te houden en drempels te verlagen	14
3.3. Gezond samenleven	16
3.3.1. Gezond samenleven door gezond leven gemakkelijker te maken	16
3.3.2. Gezond samenleven door (langer) thuis wonen makkelijker te maken	17
3.3.3. Gezond samenleven door samen te werken aan een toegankelijk zorgaanbod	18
<i>4. Organisatie</i>	<i>20</i>
4.1. Uitvoeringsfase	20
4.2. Rollen en invloed	21
4.3. Veranderaanpak	22
<i>5. Monitoring</i>	<i>23</i>
<i>6. Communicatie</i>	<i>25</i>
<i>7. Financiën</i>	<i>26</i>
7.1. Structurele middelen	26
7.2. SPUK-middelen	26
<i>8. Samenhang programma's</i>	<i>28</i>
Bijlage I: Landelijke en regionale context	30

VOORWOORD

In deze tijd van individualisering is het belangrijk om samen sterk te staan. Mensen voelen zich sterker als ze niet alleen zijn in de uitdagingen van deze tijd. Gezien, gehoord en begrepen worden is belangrijk om weer mee te doen in de samenleving.

Gezondheid is daarbij een kostbaar bezit. Het is de basis van ons welzijn en het fundament voor een gelukkig leven. Maar gezondheid is niet vanzelfsprekend. Het is iets dat we samen moeten koesteren en actief moeten bevorderen. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om een omgeving te creëren waarin iedereen, ongeacht achtergrond of omstandigheden, de kans krijgt om gezond te leven.

Dat doen we niet alleen. We gaan in de gemeente Noordoostpolder samen met onze inwoners en maatschappelijke organisaties aan de slag om een gezondere toekomst te bouwen. We zetten ons in om de gezondheid van onze inwoners te verbeteren en de samenredzaamheid in onze gemeenschappen te versterken. Van een integrale buurtaanpak tot de oprichting van een sociale voedseltuin in Emmeloord – dit alles is slechts het begin. Maar we weten dat het tijd en doorzettingsvermogen vraagt, daarom zetten we in op langdurige, structurele en preventieve maatregelen op alle beleidsterreinen.

Omdat gezondheidsverschillen vaak complex zijn en beïnvloed worden door tal van factoren, kiezen we voor een integrale en domeinoverstijgende aanpak. Het is niet genoeg om alleen te kijken naar gezondheid; we moeten ook de samenhang zien met klimaat en energie, wonen en leefbaarheid. In de gemeente Noordoostpolder willen we deze verbindingen leggen en samen werken aan een gezonde toekomst voor iedereen.

Binnen het programma Samen & Gezond richten we ons op drie belangrijke pijlers: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven. Dit doen we met speciale aandacht voor onderwijs en werk. En met de benadering van Positieve Gezondheid, waarbij veerkracht, eigen regie en preventie centraal staan.

Ik nodig u van harte uit om samen met ons de handen ineen te slaan voor gelijke kansen op een gezond leven. We hebben een lange weg te gaan, maar als we samenwerken, kunnen we het verschil maken. Lees verder in dit programmaplan Samen & Gezond en ontdek hoe we samen kunnen bouwen aan een gezondere en sterkere gemeenschap.

Veel leesplezier.

Namens het college,

Linda Verduin

Wethouder gemeente Noordoostpolder

1. AANLEIDING

Veel opgaven in het sociale en fysieke domein kunnen niet los van elkaar gezien worden. Denk aan het bevorderen van een gezonde leefomgeving, de inrichting van de openbare ruimte, het bevorderen en behouden van sociale cohesie, en het opzetten en behouden van een goede zorginfrastructuur. Daarbij denken we ook aan goede bereikbaarheid en het bevorderen van een veilige woonomgeving waarin we gezond en veilig oud kunnen worden. Door middel van programmatisch werken verbinden we deze thema's aan elkaar.

Het doel van programmatisch werken is **inzicht en samenhang** creëren. Er wordt **inzicht** en overzicht gecreëerd in de werkzaamheden die we als gemeente doen. Programmatisch werken zorgt bovendien voor **samenhang** en verbinding tussen onderwerpen en is georganiseerd over de domeinen en clusters heen. Programmatisch werken heeft ook als doel integraal beleid te ontwikkelen, dus niet vanuit één bepaald onderwerp, maar in samenhang met alle aangrenzende onderwerpen. Dit lijkt logisch, maar is niet vanzelfsprekend.

We hebben inmiddels drie beleidsprogramma's opgezet: Klimaat & Energie, Wonen & Leefbaarheid en Samen & Gezond. Bij alle programma's gaan we uit van het concept van brede welvaart. Brede welvaart betreft de kwaliteit van het leven van hier en nu, en de mate waarin deze al dan niet ten koste gaat van die van latere generaties en/of van mensen elders in de wereld. Inhoudelijk gaat het om de waarden die we voor onze samenleving van belang achten: ten eerste welzijn (sociaal-culturele waarden), ten tweede welvaart (economische waarden) en tot slot het duurzame kader waarbinnen we die welvaart en dat welzijn kunnen ontwikkelen. Brede welvaart gaat dus ook over vitale en gezonde inwoners. Vitale en gezonde inwoners zijn meer sociaal en maatschappelijk betrokken, hebben een beter mentaal incasservermogen en dragen positief bij aan een weerbare samenleving.

Het programmaplan Samen & Gezond is het vervolg op het [procesvoorstel Samen & Gezond](#) dat in september 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld. Het inhoudelijk programmaplan is de werkagenda voor de lange termijn om de gezondheid en samenredzaamheid van onze inwoners te bevorderen. Door middel van de programmalijnen geven we richting en focus hoe we dit willen bereiken. Het uitgangspunt van het nieuwe programma blijft een vitale en krachtige samenleving, zoals verwoord in het beleidsplan [Krachtig Noordoostpolder 2.0 'Doen wat werkt!'](#) en de bijbehorende deelplannen. De ambities en doelen uit de [omgevingsvisie](#), het coalitieakkoord 2022 – 2026 en het overkoepelende beleidsplan blijven het vertrekpunt.

Uit het coalitieakkoord 2022-2026 Ambitie 4: meedoen in de samenleving

“Zorg in de Noordoostpolder blijft beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar. We sluiten aan op wat onze inwoners nodig hebben. Door te werken met ‘positieve gezondheid’ kijken we naar wat mensen kunnen in plaats van naar hun beperkingen. We geven onze partners ruimte door te werken vanuit vertrouwen en zorg op maat. Ons doel is een samenleving waarin iedereen meedoet en zelfstandig is”.

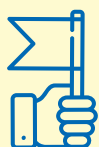
2. AMBITIE VAN HET PROGRAMMA 'SAMEN & GEZOND'

In deze tijd van individualisering is het belangrijk om samen sterk te staan. Mensen voelen zich sterker als ze niet alleen zijn in de uitdagingen van deze tijd. Gezien, gehoord en begrepen worden is belangrijk om weer mee te doen in de samenleving. Samenredzaamheid betekent dat je op anderen kunt rekenen in moeilijke tijden. Daarom moeten we blijven investeren in de sociale samenhang van buurten en dorpen. Gezondheid en het 'afhaken van de samenleving' hangen immers samen. Investeren in vitale en gezonde inwoners loont, alleen al vanuit het perspectief van welzijn. Kansengelijkheid, perspectief voor individuele inwoners en menselijke maat zijn de cruciale bouwstenen. Iedereen doet mee naar vermogen en werkt aan het eigen welzijn en welvaart.

Door demografische veranderingen en individualisering verwachten we een toenemende vraag naar ondersteuning en zorg. Meer mensen leven minder gezond en voelen zich minder gezond, zowel fysiek als mentaal. Denk aan de stijging van overgewicht en psychische klachten. Daarnaast zijn er steeds meer ouderen. Terwijl de vraag toeneemt, is er minder ondersteuning en zorg beschikbaar door een tekort aan arbeidskrachten. Dit verhoogt de druk op mantelzorgers en het netwerk van inwoners. De zorg en de financiering daarvan staan onder druk: meer vraag, minder zorg en budget.

We moeten nadenken over hoe we de gezondheid van onze inwoners in een eerder stadium positief kunnen beïnvloeden om ondersteuning en zorg in onze gemeente toegankelijk en betaalbaar te houden. Ontwikkelingen zoals arbeidskrapte in de zorg, toename van zorgvragen door dubbele vergrijzing, technologische ontwikkelingen en betaalbaarheid van zorg maken samenwerking noodzakelijk. De komende jaren moeten we meer focussen op het versterken van kwetsbare buurten, bestaanszekerheid (werk en een huis), gezondheid van inwoners, zelf- en samenredzaamheid en samenwerking tussen maatschappelijke partners.

De **ambitie van het programma Samen & Gezond** luidt dan ook als volgt:

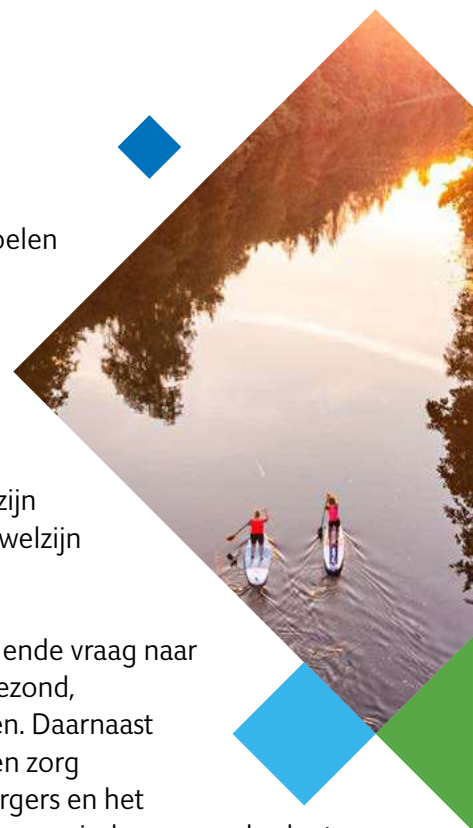

"We streven naar meer gezondere inwoners en willen de samenredzaamheid van onze inwoners versterken."

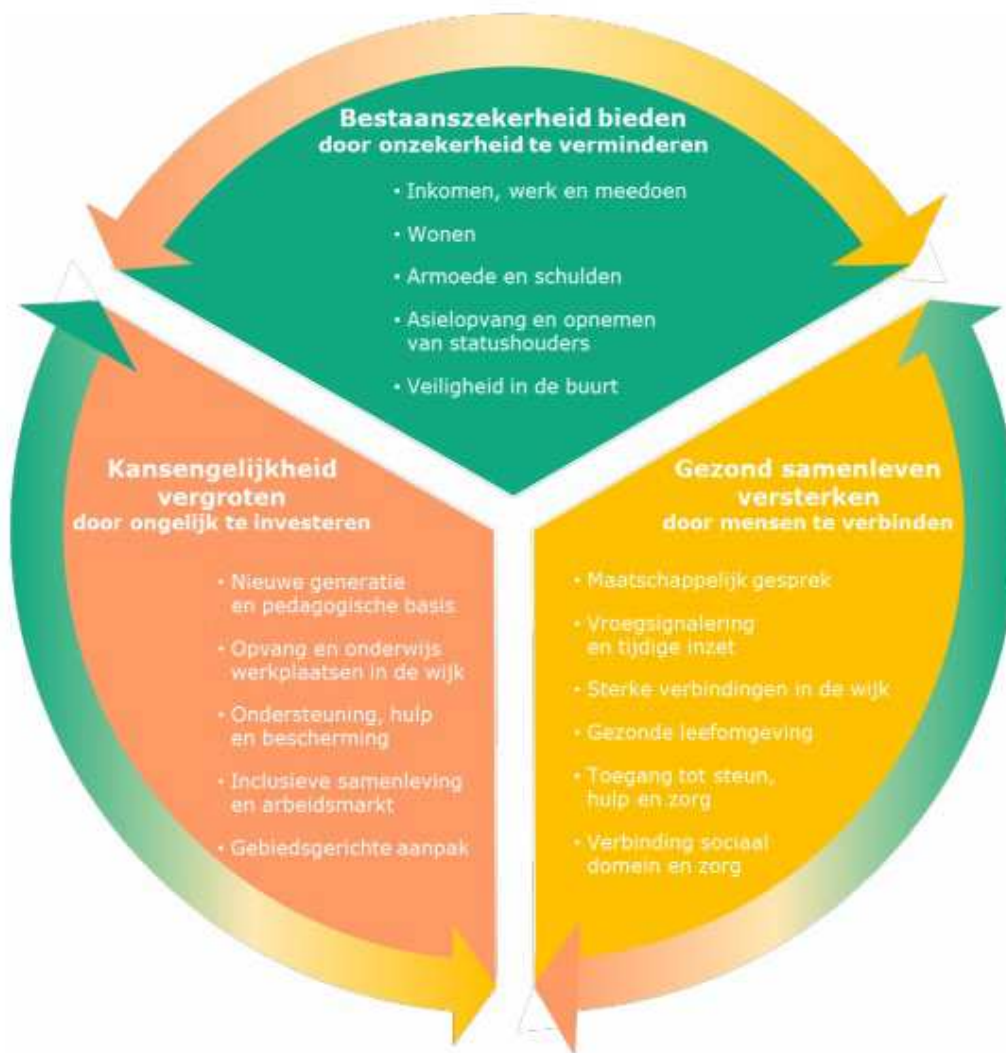
We brengen focus aan door in te zetten op drie programmalijnen. Deze zijn bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven¹. Bestaansonzekerheid leidt tot stress die mensen belemmert deel te nemen aan onze samenleving. Het belemmert mensen ook om kinderen goed op te voeden. Een inwoner kan pas echt meedoen aan onze samenleving als deze zich mentaal en fysiek gezond voelt.

Als gemeente willen we betekenisvol zijn in de directe leefomgeving van onze inwoners. Dit doen we door meer wijkgericht te werken, te verbinden, met inwoners in gesprek te gaan en de gemeentelijke dienstverlening en die van maatschappelijke dienstverlening te verbeteren. We anticiperen hiermee ook op landelijke en regionale ontwikkelingen (zie bijlage I) en doen onze investeringen op het juiste moment. Indien nodig wordt er op specifieke onderwerpen nieuw beleid ontwikkeld dan wel bestaand beleid geactualiseerd. Majeure veranderingen binnen het sociaal domein worden aangejaagd binnen het programma. Via de jaarlijkse perspectiefnota en programmabegroting worden deze opgepakt.

¹ We sluiten aan bij de landelijke *propositie van het sociaal domein*.

Hieronder staat de grafische weergave van de programmalijnen en haar thema's:

Bron: Propositie van het sociaal domein (VNG)

De ambities en focus per programmalijn wordt verder toegelicht in hoofdstuk 3.

In onze omgevingsvisie wordt een toekomstbeeld geschetst waarbij gezondheid een belangrijke pijler is. In deze visie komt het fysieke en het sociale domein samen met gezondheid als 'verbinder'. De omgevingsvisie heeft drie kernopgaven: Groei & bloei van dorpen en wijken (1), Vitaal landelijk gebied (2) en een Aantrekkelijke regio (3). Met name in de eerste kernopgave "Groei en bloei van de wijken" komt het sociaal domein aan bod. Als gemeente willen we inzetten op de 'menselijke maat': nieuwe buurten die zorgen voor versterking van bestaande en nieuwe voorzieningen, waar inwoners zich thuis voelen en naar elkaar omzien. Zo behouden we sociale binding en leefbaarheid in onze kernen, dorpen en wijken bij verdere groei. Tegelijkertijd is er een woningbehoefte, staan de voorzieningen onder druk en willen inwoners perspectief hebben. Extra inwoners als gevolg van nieuwe woningen combineren we met het borgen en versterken van leefbaarheid, werkgelegenheid en voorzieningen. Er komt extra aandacht voor de kwetsbare wijken door groen, bewegen en ontmoeten. De inwoners in de meest kwetsbare wijken van Emmeloord krijgen extra aandacht om te voorkomen dat de leefomstandigheden teruglopen. Het gaat bijvoorbeeld om ondersteuning in de persoonlijke leefsituatie, het voorkomen van (energie)armoede en het aantrekkelijker en groener maken van de buurten die daarmee uitnodigen tot bewegen, sport, spel en ontmoeten.

Dat jagen we binnen het programma Samen & Gezond aan door de volgende doelen:

- We bieden iedereen gelijke kansen om (naar eigen vermogen) mee te doen;
- We zorgen dat inwoners zich vitaal en gezond voelen en zijn;
- We nodigen uit tot omzien naar elkaar, samen te werken en te pionieren;
- We willen dat (zorg)voorzieningen toegankelijk en dichtbij zijn en bevorderen langer thuis wonen;
- We geven extra aandacht aan de meest kwetsbare wijken en dorpen en optimaliseren op dit vlak de samenwerking tussen maatschappelijke partners.

Deelopgaven

1. We bieden iedereen gelijke kansen om (naar eigen vermogen) mee te doen

- A. Beschikbaarheid van bestaanszekerheid (voldoende werk & inkomen)
- B. Toegang tot kindcentra (onderwijs & kinderopvang)
- C. Duurzame energie-investeringen toegankelijk voor iedereen

2. We zorgen dat inwoners zich vitaal en gezond voelen (en zijn)

- A. Voldoende aanbod voor sport en bewegen (sportvoorzieningen, recreatieve uitloopgebieden etc.)
- B. Voldoende zorgvoorzieningen/-aanbod bieden
- C. We maken mensen bewust van hun gezondheid (bijv. rookvrije gemeente)
- D. Voldoende bescherming tegen emissies

3. We nodigen uit tot omzien naar elkaar, samenwerken en pionieren

- A. Eigen verantwoordelijkheid van bewoners
- B. Ruimte bieden voor eigen initiatieven
- C. Gemeenschapszin en poldermentaliteit bevorderen

4. We werken aan een passend en toekomstbestendig woningaanbod

- A. Bouwen voor doelgroepen (eigen inwoners, extra groei, beschermd wonen)
- B. Bouwen in passende typen woningen
- C. Verduurzamen woningen
- D. Ruimte bieden aan initiatieven
- E. Groeimogelijkheden voor ieder dorp

5. We willen dat voorzieningen toegankelijk, nabij en bereikbaar zijn

- A. Herinvulling maatschappelijk vastgoed (breder dan kerkenvisie)
- B. Centrale/gezamenlijke voorzieningen voor dorpen

6. We zorgen voor een goede leefomgeving

- A. Een aantrekkelijke openbare ruimte met water, groen en voorzieningen (klimaat adaptief, passend bij de functie van de omgeving)
- B. Bij een goede leefomgeving hoort een mooi en functioneel centraal dorpsplein met ruimte voor wonen en detailhandel

3. AMBITIES EN DOELEN PER PROGRAMMALIJN

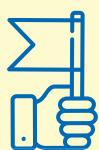
In de onderstaande paragrafen worden achtereenvolgens de programmalijnen bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven toegelicht. Per programmalijn zijn de ambities en de strategische opgaven in de vorm van programmadoelen uitgewerkt. Ook wordt er een aantal initiatieven uitgelicht die zowel bijdragen aan de ambities van de programmalijnen als aan de overkoepelende ambitie van Samen & Gezond.

3.1. Bestaanszekerheid

Als gemeente kunnen we door het ontwikkelen van een programmalijn bestaanszekerheid bijdragen aan de zekerheid voor inwoners die dat nodig hebben. Dit gaat verder dan ons sectorale beleid voor armoede, asiel, inburgering en participatie, maar gaat actief op zoek naar de verbinding daartussen. De programmalijn is een meer integraal afgestemde werkagenda waarmee we ons richten op een groep inwoners die zich om welke reden dan ook zorgen maakt over de zekerheid van hun bestaan.

Bestaanszekerheid heeft voor iedereen een andere betekenis: voor de één gaat het om inkomen, voor de ander om een dak boven het hoofd. Het verschilt per situatie en per persoon of iemand zich zorgen maakt over zijn bestaanszekerheid. Vaak gaat het om een tekort aan middelen, maar niet alleen. Het gaat ook om toekomstperspectief, woonsituatie, inkomen, gezondheid, financiële zekerheid en toegang tot voorzieningen.

Uit onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau blijkt dat armoede vaak langdurig is, de kans op armoede het grootst is voor de jongsten en de oudsten van de bevolking; en dat eenoudergezinnen en alleenstaanden tot 65 jaar vaker dan gemiddeld in armoede leven. De groep migranten vormt bijna de helft van de volwassen armen en de groep bijstandsontvangers loopt het grootste risico op armoede. In sommige wijken en dorpen in Noordoostpolder worden bovengemiddeld problemen ervaren met bestaanszekerheid. De ambitie is daarom geformuleerd vanuit een preventief aspect en de hulpvraag van inwoners.

Ambitie bestaanszekerheid:

“We willen alle inwoners die zorgen hebben over hun bestaanszekerheid passend ondersteunen.”

De ambitie vraagt om een proactieve aanpak. Zoals eerder gezegd hebben we bestaanszekerheid niet in één zin gevat, maar kijken we in dit programmaplan hoe het onderwerp binnen een aantal beleidsterreinen terechtkomt. De doelen en acties worden dan ook toegespitst per expertise en invloed vanuit de gemeente. Hierin kennen we drie (bestaande) perspectieven die worden gebruikt als kapstok voor de doelen en acties die we (gaan) doen. De drie perspectieven zijn:

1. Bestaanszekerheid door werk;
2. Bestaanszekerheid door toegang tot voorzieningen;
3. Bestaanszekerheid door het bestrijden van armoede.

3.1.1. Bestaanszekerheid door werk

We versterken de bestaanszekerheid voor inwoners die vanuit de bijstand aan het werk gaan of meer gaan werken. Dit doen we door ons in te zetten voor de volgende doelen:

✓ **We streven naar een soepelere financiële overgang van bijstand naar werk en andersom**

Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid om inwoners zo goed mogelijk te begeleiden in de overgang van bijstand naar werk. Ook hebben we de taak om inwoners die een beroep doen op bijstand, een financieel vangnet te bieden. Om bestaanszekerheid te versterken willen we dit soort financieel kwetsbare situaties zo goed mogelijk laten verlopen. We weten dat het wegvallen van de zekerheid van bijstand een drempel kan zijn in het aanvaarden van werk. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden om hier meer zekerheid in te bieden.

✓ **We implementeren de wijzigingen uit de Participatiewet in balans en werken in de geest van aanstaande wijzigingen**

Het programma Participatiewet in Balans wil dat iedereen moet kunnen beschikken over een toereikend en zeker bestaansminimum. Mensen moeten daarnaast gestimuleerd en ondersteund worden om naar vermogen deel te nemen op de arbeidsmarkt en aan de samenleving. De acties uit het programmaplan implementeren wij wanneer het Rijk daartoe beslist. Sommige acties pakken wij in de geest van aanstaande wijzigingen alvast op. Daarnaast werken we met een projectgroep die volgens de omgekeerde toets gaat werken. Dat houdt in dat we de vraag van de inwoner centraal stellen en achteraf pas toetsen aan de kaders van de wet.

✓ **We zorgen ervoor dat inwoners met vragen over werk terecht kunnen bij het regionaal werkcentrum**

In de arbeidsmarkt Flevoland wordt samengewerkt aan de opzet van een regionaal werkcentrum. Hier kunnen inwoners en werkgevers terecht met hun vragen over werk. In samenwerking met de WerkCorporatie en UWV realiseren we een fysiek loket in Noordoostpolder.

3.1.2. Bestaanszekerheid door toegang tot voorzieningen

We versterken de bestaanszekerheid voor inwoners door de voorzieningen toegankelijk(er) te maken.

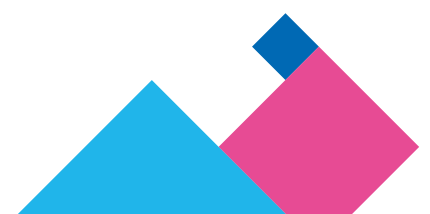
✓ **We zorgen ervoor dat inwoners de weg weten te vinden naar hulp**

Voor elke inwoner is het van groot belang, ongeacht hun situatie, dat ze weten waar ze terecht kunnen voor hulp en dat dit in begrijpelijke taal wordt aangeboden. Door de sociale kaart te vernieuwen, creëren we een actueel overzicht dat inwoners de weg wijst naar de juiste ondersteuning.

Arbeidsmigranten zijn een onmisbaar deel van onze gemeenschap. Met de MyInfoNL-app bieden we hen toegang tot cruciale informatie in hun eigen taal. We willen dat ze hier hun weg weten te vinden en dat ze bij een hulpvraag op de gemeente kunnen rekenen.

Het openen van een Work In NL Informatiepunt is een stap naar een meer verbonden gemeenschap. Dit informatiepunt wordt een plek waar iedereen wordt ontvangen, waar vragen worden beantwoord rondom werken in Nederland. Hierdoor zijn we meer en beter bereikbaar.

Samen staan we sterker. Door nauw samen te werken met partners uit het voorveld, bundelen we onze krachten en middelen. Deze samenwerking zorgt ervoor dat inwoners geholpen worden door middel van een divers aanbod aan diensten en ondersteuning die we kunnen bieden. Daarnaast nemen we enquêtes af in de wijk Revelsant om de behoeften en wensen rondom bestaanszekerheid van de inwoners in kaart te brengen. Deze wijkgerichte aanpak (zie uitgelicht initiatief) gebruiken we om onze aanpak verder te verfijnen en te verbeteren.

Om ervoor te zorgen dat inwoners met al hun vragen en gemakkelijk bij de gemeente terecht kunnen, zetten we in op een goede bereikbaarheid en vindbaarheid van het Sociaal Loket. Dit houdt in dat we de toegankelijkheid van onze diensten vergroten, zowel fysiek als digitaal en ervoor zorgen dat de inwoners weten waar en hoe ze ons kunnen bereiken. Door deze verbeteringen streven we ernaar om de drempel voor het zoeken van hulp te verlagen.

3.1.3. *Bestaanszekerheid door het bestrijden van armoede*

We versterken de bestaanszekerheid voor inwoners die een inkomen hebben op of net boven de bijstandsgrens. Dit doen we door de volgende doelen en bijhorende acties:

✓ **We zorgen dat bestaande materiële ondersteuning optimaal benut wordt**

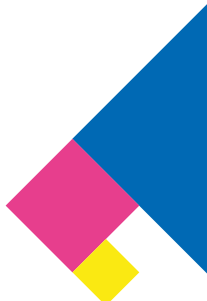
Vanuit de zorgplicht voor onze inwoners is het de taak van de gemeente om te zorgen dat inwoners voldoende middelen van bestaan hebben en dat zij kunnen meedoen in de samenleving. Hiervoor hebben we de algemene en bijzondere bijstand. Daarnaast hebben we een aantal inkomensondersteunende regelingen die ertoe bijdragen dat inwoners kunnen meedoen. We zien dat niet iedereen die recht heeft op regelingen daar ook gebruik van maakt. Dit leidt tot uitsluiting en soms tot financiële problemen. Daarom willen we het 'niet-gebruik' van regelingen terugdringen. Dit doen we door onze communicatiemiddelen uit te breiden en beter te laten aansluiten bij de doelgroep.

✓ **We onderzoeken de mogelijkheden om meer te doen voor mensen met een minimuminkomen**

Het rekenkameronderzoek naar het gemeentelijk armoedebelief in 2024 heeft uitgewezen dat er onder onze inwoners behoefte is aan meer mogelijkheden om te kunnen meedoen. Inwoners met de laagste inkomens hebben hier, mede door de gestegen kosten van de afgelopen jaren, geen middelen voor. Dit geldt extra voor inwoners die te maken hebben met veel medische kosten. Kunnen meedoen draagt bij aan de gezondheid van inwoners. Het vermindert isolement en eenzaamheid en kan bijdragen aan een gezonde leefstijl door middel van sport. Daarom onderzoeken we de mogelijkheden voor een participatieregeling voor volwassenen en voor verruiming van vergoeding voor medische kosten.

✓ **We zorgen ervoor dat meer inwoners met geldproblemen geholpen worden**

Het kabinet zet in op halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030. Inwoners met geldproblemen weten de weg naar de (schuld)hulpverlening niet goed te vinden. Sinds 2022 werken we daarom met Vroegsignalering. Dit werpt zijn vruchten af, maar we bereiken nog lang niet iedereen. Daarom zetten we in op het vergroten van de effectiviteit van Vroegsignalering en op nog meer outreachend werken. Hiervoor kijken we samen met onze maatschappelijke partners op welke wijze we de hulp naar de wijk kunnen brengen.

Uitgelicht: VOEDSELTUIN EMMELOORD

We zetten de eerste sociale voedseltuin in Emmeloord op

Als programma-overstijgende actie zetten we een sociale voedseltuin op in samenwerking met Concern voor Werk. We kiezen ervoor om de actie te benaderen vanuit het werkperspectief. Als de Sociale Voedseltuin gepositioneerd wordt bij de kassen van Concern voor Werk, kan het dienen als middel om inwoners laagdrempelig mee te laten doen aan de samenleving en zelfs de arbeidsmarkt.

Eén van de basisbehoeften in bestaanszekerheid is de toegang tot gezond voedsel. Met het initiatief van de sociale voedseltuin maken we gezond, onbespoten voedsel toegankelijk voor huishoudens die rond de armoedegrens leven.

Daarnaast creëren we een plek midden in een groene omgeving waar iedereen welkom is, waardevol is en wat toe te voegen heeft. In de samenleving en, waar mogelijk, op de arbeidsmarkt.

In de opgave om zoveel mogelijk mensen mee te laten doen, spelen sociaal ontwikkelbedrijven een belangrijke rol. Door hun inzet kunnen inwoners meedoen. Hiermee dragen zij bij aan de bestaanszekerheid en het welzijn van mensen. In het concept van de sociale voedseltuin komen deze twee werelden bij elkaar. Inwoners doen mee door zich in te zetten in de sociale voedseltuin en tegelijkertijd versterken ze hun bestaanszekerheid door gezond en gevarieerd te eten, buiten bezig te zijn en andere mensen te ontmoeten.

We werken samen met Stichting Sociale Voedseltuinen Nederland, Concern voor Werk en de WerkCorporatie om dit initiatief tot stand te brengen.

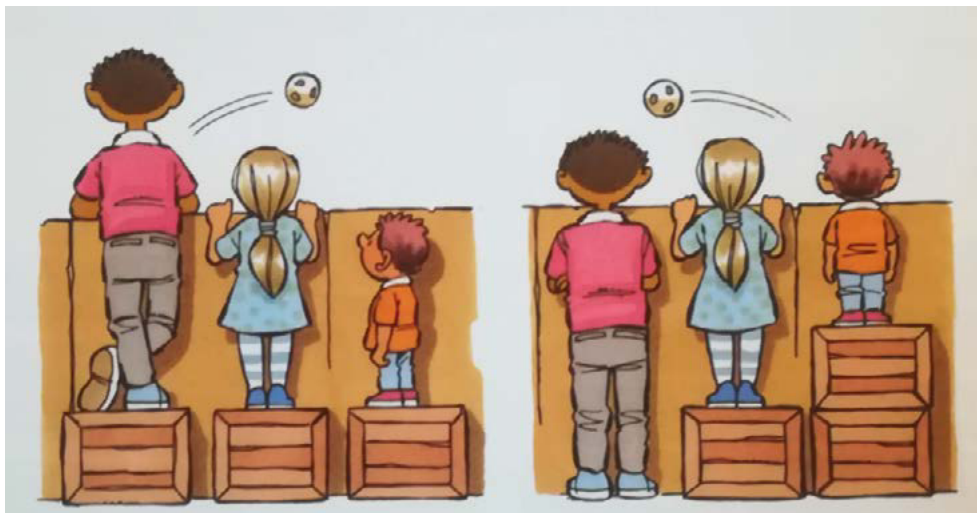

Foto: De Sociale Voedseltuin uit Nieuwehorne

3.2. Kansengelijkheid

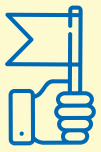
Kansengelijkheid en sociale mobiliteit is één van de onderwerpen van de strategische raadsagenda van de gemeente Noordoostpolder. Dit onderwerp wordt nu onderdeel van het programma 'Samen & Gezond'. Met gelijke kansen bedoelen we: gelijke kansen bieden door ongelijk te investeren. Door ongelijk in mensen te investeren, maken we het mogelijk dat iedereen naar eigen vermogen mee kan doen in de maatschappij. We kijken naar wie jij bent en wat jij nodig hebt. Dat betekent voor de één dat er extra ondersteuning nodig is in de eerste levensfase van het kind. Voor de ander betekent dit het leren (lezen en schrijven) van de Nederlandse taal en weer een ander heeft misschien ondersteuning nodig om werk te vinden, om zo voor zichzelf te kunnen zorgen. Eén aanpak is dus niet voor iedereen geschikt. Daarom willen wij als gemeente naar de inwoner en zijn situatie kijken en daarbij passende ondersteuning of hulp bieden. Op die manier vergroten we de samenredzaamheid en daarmee de zelfredzaamheid.

Onderwijs speelt een grote rol in het streven naar kansengelijkheid. Het kunnen volgen van kwalitatief hoogwaardig onderwijs vergroot de kansen van kinderen in hun toekomstige leven. Het geeft kinderen kansen op basis van hun individuele mogelijkheden in plaats van op basis van sociale achtergrond. Binnen het onderwijs zal de mate waarin een leerling ondersteuning nodig heeft verschillen. Waar de ene leerling van huis uit veel gestimuleerd en gemotiveerd wordt, zal bij de andere leerling hiervoor een groter beroep gedaan worden op ondersteuningsmogelijkheden binnen het onderwijs. Het onderwijs kan daarmee een cruciale bijdrage leveren aan het bevorderen van kansengelijkheid. Als gemeente willen we daarom integraal en intensief samenwerken met het onderwijs en gezamenlijk streven naar gelijke onderwijskansen voor alle kinderen. Daarnaast is onderwijs een belangrijke vindplaats voor knelpunten in het leven van jeugdigen. Hoe eerder in het leven deze uitdagingen in beeld komen, hoe eerder bijgestuurd kan worden. Het is dan wenselijk om laagdrempelig na te gaan welke preventieve ondersteuning het kind en zijn omgeving nodig heeft.

In 2023 heeft er een inspiratiesessie voor raadsleden plaatsgevonden over kansengelijkheid waarbij politicoloog, bestuurskundige en ervaringsdeskundige Tim 's Jongers een lezing heeft gegeven. In 2024 zijn er (ambtelijk) gesprekken gevoerd met maatschappelijke partners over hun ervaringen en visie op dit thema. Met de raadsleden die betrokken zijn bij dit onderwerp is verkend waar de focus van kansengelijkheid op zou moeten liggen.

Dit heeft geleid tot de volgende ambitie voor de programmalijn Kansengelijkheid:

Ambitie Kansengelijkheid:

“We streven naar een samenleving waarin alle jeugdigen gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen, ongeacht hun achtergrond, persoonlijke kenmerken, maatschappelijke status, of fysieke en mentale mogelijkheden.”

Een andere ontwikkeling die geheel met deze programmalijn verweven is, is de (landelijke) Hervormingsagenda Jeugd (hierna: HAJ). De HAJ benadrukt het belang van een veilige en stimulerende omgeving voor jeugdigen, met toegang tot goed onderwijs, sociale contacten en passende ondersteuning. Dit bevordert hun ontwikkeling en kansengelijkheid. Daarnaast legt de Hervormingsagenda Jeugd de nadruk op een stevige pedagogische basis en een preventieve aanpak, waarbij de directe leefomgeving een centrale rol speelt. Kansengelijkheid wordt bevorderd door de positie van kwetsbare jeugdigen te versterken, brede en toegankelijke ondersteuning te stimuleren en preventieve maatregelen te bevorderen. Hiermee draagt de HAJ structureel bij aan gelijke kansen voor alle jeugdigen.

De doelen die we stellen binnen het thema kansengelijkheid zijn:

1. Kansengelijkheid vergroten door in te zetten op basisvaardigheden
2. Kansengelijkheid door een kansrijke start voor ieder kind
3. Kansengelijkheid vergroten door ondersteuning toegankelijk te houden en drempels te verlagen.

3.2.1. Kansengelijkheid vergroten door in te zetten op basisvaardigheden

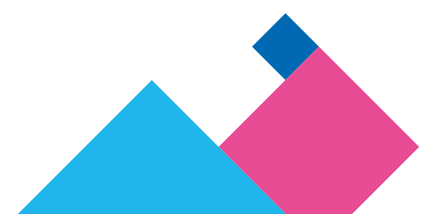
Basisvaardigheden zoals taal, rekenen, digitale vaardigheden en sociale vaardigheden zijn essentieel voor succes in het onderwijs. Wanneer deze vaardigheden goed ontwikkeld zijn, hebben kinderen en jongeren ook een betere uitgangspositie om succesvol te zijn in hun verdere leven. Voordat kinderen de basisschoolleeftijd hebben bereikt, is het belangrijk gelijke kansen te stimuleren. Dat wordt beoogd met het onderwijsachterstanden beleid. Door al in de peuterfase in te spelen op ontwikkelingskansen werken we er naar toe dat alle kinderen een gelijke start hebben op de basisschool. Ongeacht de omstandigheden waarin zij opgroeien.

✓ We vergroten de kansengelijkheid door het onderwijs aan te moedigen om de mogelijkheden van de Gelijke Kansen Alliantie te benutten.

De [Gelijke Kansen Alliantie \(GKA\)](#) biedt mogelijkheden in het vergroten van kansengelijkheid door zich te richten op het versterken van de basisvaardigheden. Hierdoor zorgt de GKA ervoor dat alle kinderen ongeacht hun achtergrond, de mogelijkheid krijgen om hun potentieel te benutten. Dit is met name belangrijk voor kinderen uit kwetsbare gezinnen, die vaak minder toegang hebben tot ondersteunende middelen en activiteiten. Door extra activiteiten aan te bieden, zoals naschoolse programma's, krijgen deze kinderen de kans om hun basisvaardigheden te verbeteren. Zo levert de GKA een bijdrage waarin kinderen meer de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen en volwaardig mee te doen.

✓ We vergroten kansengelijkheid door het aanbod en bereik van voorschoolse educatie te versterken.

Samen met de aanbieders van peuteropvang en voorschoolse educatie werken we continu aan verbetering van de kwaliteit van het aanbod en het vergroten van het bereik. Waarbij ook de overdracht naar de basisschool een belangrijk thema is. Met het aanbod van voorschoolse educatie willen we integratie bevorderen en segregatie tegen gaan, zodat het voor de onderwijskansen van een kind niet uitmaakt waar je wieg heeft gestaan.

✓ **We vergroten de kansengelijkheid door in te zetten op de verbinding tussen onderwijs en het gezin.**

De rol van de gemeente is van groot belang om in een eerder stadium aansluiting te krijgen bij een integrale aanpak voor ouder en kind. Het gaat hierbij om maatwerk, dat kan verschillen per school, kind en/of gezin. Zo kan bijvoorbeeld een schoolmaatschappelijk werker of brugfunctionaris ingezet worden in het onderwijs om laagdrempelig hulp te bieden aan ouders en kinderen, zodat zij beter gebruik kunnen maken van beschikbare gemeentelijke regelingen en voorzieningen.

3.2.2. Kansengelijkheid door een kansrijke start voor ieder kind

Het zou geen verschil mogen maken waar je wieg staat. Toch blijkt dit in de praktijk soms wel zo te zijn. Een kansrijke start in het leven van een kind is een bepalende factor voor de toekomst van het kind.

✓ **We vergroten de kansengelijkheid door (aanstaande) ouders voor, tijdens en na de zwangerschap een gezonde en veilige start te bieden.**

Met het programma kansrijke start richten wij ons op de eerste 1000 dagen van het leven van een kind. Dit begint al vóór de zwangerschap, bij het welzijn van de ouder(s) en hun leefomgeving. Het inrichten van een kansrijke start doen we aan de hand van drie pijlers; vóór, tijdens en na de zwangerschap. Door op deze drie pijlers in te zetten, vergroten we de kansrijke start door: bewust na te denken over het moment van zwangerschap en die vervolgens gezond in te gaan, ondersteunen we aanstaande ouders tijdens de zwangerschap en bieden we na de zwangerschap kraamzorg of andere ondersteuning, als die nodig is.

✓ **We vergroten de kansengelijkheid door een lokale coalitie kansrijke start te faciliteren.**

Het programma kansrijke start versterken wij door het faciliteren van een lokale coalitie kansrijke start. In dit netwerk verbinden wij betrokken organisaties en initiatieven rond de kansrijke start van het kind. Hiermee kunnen wij gezamenlijk ouders en kinderen beter ondersteunen en begeleiden, zodat ieder kind gezond en veilig kan opgroeien.

3.2.3. Kansengelijkheid vergroten door ondersteuning toegankelijk te houden en drempels te verlagen

Onze gemeente beschikt over vele regelingen en ondersteuningsmogelijkheden waar gebruik van gemaakt kan worden. Een breed aanbod op verschillende vlakken. Niet altijd wordt er door onze inwoners een beroep op gedaan. Dat heeft verschillende redenen. In sommige gevallen is de inwoner niet op de hoogte van wat er mogelijk of beschikbaar is. Soms is er te weinig bekend over het wat het de inwoner op kan leveren.

✓ **We vergroten de kansengelijkheid door de bekendheid van het bestaande aanbod van zorg en ondersteuning te vergroten.**

We willen er naartoe dat het bestaande aanbod van zorg en ondersteuning bekend is en dat iedereen, die dat nodig heeft, daar ook toegang toe heeft. Dit willen we o.a. bereiken door het ondersteunings- en zorgaanbod meer onder de aandacht te brengen.

✓ **We vergroten kansengelijkheid door de toegankelijkheid van ons (bestaande) aanbod te verbeteren/monitoren.**

We zorgen ervoor dat inwoners op een eenvoudige manier een aanvraag kunnen doen. Waar nodig krijgen zij ondersteuning, door bijvoorbeeld een onafhankelijk cliëntondersteuner of via een bewoner in de wijk, een brugfunctionaris etc. Daarmee streven we ernaar dat taal, digitale vaardigheden of stigmatisering geen drempel vormt om gebruik te maken van het aanbod.

Uitgelicht: INTEGRALE BUURTAANPAK

Samen met de bestuurders van Carrefour, GGD Flevoland, Mercatus, politie en Zorggroep Oude en Nieuwe Land en de gemeente is verkend hoe zij in de toekomst goede zorg en welzijn in Noordoostpolder kunnen blijven waarmaken. Het resultaat is een manifest dat beschrijft welke manier van samenwerken daarvoor nodig is. Het manifest zet de koers uit richting 2040 en sluit aan bij het gemeentelijk beleid sociaal domein dat beoogt om zorg en welzijn goed en betaalbaar te houden voor degenen die het nodig hebben. Begin 2024 hebben de bestuurders opdracht gegeven om het manifest verder te concretiseren.

We zijn gestart met twee initiatieven om hiervan te leren en door te ontwikkelen:

1. In Ens zijn we aan de slag gegaan met het **bevorderen van gezond leven**. Hiervoor werken we samen met maatschappelijke partners in de Noordoostpolder om uitvoering te geven aan het Manifest 'Een bloeiende polder in 2040'. In 2026

wordt er een nieuw woonzorgcomplex gerealiseerd waarbij zorg en welzijn samen komen. In aanloop daarnaartoe willen we, samen met de inwoners, een gezonde en hechte gemeenschap stimuleren waarbij gezond leven gemakkelijker wordt gemaakt. Positieve gezondheid is hierbij het uitgangspunt. Dit willen we doen op basis van data en door op zoek te gaan naar de succesfactoren om dit later voor de hele polder te realiseren.

2. In de buurt **Revelsant** te Emmeloord gaan we aan de slag met het verbeteren van de leefbaarheid. In de jaarlijkse burgerpeiling geven inwoners in Revelsant aan dat zij minder prettig en veilig wonen in de wijk. Buurtbewoners staan minder vaak voor elkaar klaar en zij ervaren meer overlast in de buurt. Zij geven ook aan dat er onvoldoende gebeurt aan de leefbaarheid in de buurt. Revelsant scoort daarop het laagste van alle dorpen en wijken in de Noordoostpolder. Het is een gemêleerde buurt waar veel mensen de Nederlandse taal niet machtig zijn.

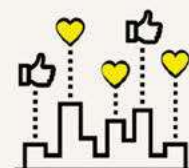
Samen voor een bloeiende polder, nu én later

Verbonden en betrokken samenleving

Iedereen doet mee

Vitaal en leefbaar

Woongeluk in de polder

Werken vanuit gedeelde waarden

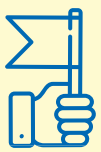
Samen werken aan welzijn

3.3. Gezond samenleven

We werken binnen het programma Samen & Gezond volgens het principe van Positieve gezondheid: gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. Het gaat over prettig kunnen wonen, werken, leren en leven in een omgeving die inspireert tot gezonde keuzes. Gezond leven is niet voor iedereen vanzelfsprekend. Sociale, fysieke en economische factoren spelen een grote rol in hoe inwoners hun gezondheid ervaren en behouden. Daarom zetten we in op een integrale aanpak, waarbij we gezondheid benaderen vanuit samenwerking, innovatie en maatwerk. We geloven dat iedereen kan bijdragen aan een gezondere samenleving. Naast de gemeente hebben inwoners, zorgprofessionals, bedrijven of andere partners ook een grote rol.

De ambitie voor de programmalijn 'Gezond samenleven' luidt als volgt:

Ambitie Gezond Samenleven:

"Positief gezond leven is de gemakkelijke keuze voor alle inwoners van de Noordoostpolder in alle levensfasen."

Net zoals bij de andere programmalijnen, zetten we ons als gemeente al actief in. Echter, maatschappelijke ontwikkelingen zoals de stijging van het aantal mensen met overgewicht, de dubbele vergrijzing, de toename van ondersteuning- en zorgvragen en de onhoudbaarheid van het huidige zorgstelsel benadrukken het belang om in te zetten op gezond leven als de vanzelfsprekende keuze. We willen niet alleen de gezondheid van vandaag versterken, maar ook bouwen aan een toekomst waarin gezondheid een vanzelfsprekend onderdeel is van het dagelijks leven. Samen maken we van de Noordoostpolder een plek waar gezond samenleven makkelijker wordt voor iedereen. Dit doen we door in te zetten op:

1. Gezond samenleven door gezond leven makkelijker te maken;
2. Gezond samenleven door (langer) thuis wonen makkelijker te maken;
3. Gezond samenleven door samen te werken aan een toegankelijk zorgaanbod.

3.3.1. Gezond samenleven door gezond leven gemakkelijker te maken

Het bevorderen van gezondheid begint met het creëren van een omgeving waarin gezonde keuzes vanzelfsprekend zijn. We streven ernaar dat alle inwoners de kans krijgen om gezond te leven, door hen actief te ondersteunen in het maken van gezonde keuzes op het gebied van voeding, beweging, sociale contacten en mentale gezondheid. Dit doen we door zowel in te zetten op het ontwikkelen van een gezonde, veilige en klimaatadaptieve leefomgeving als op het bevorderen van een gezonde leefstijl en preventie. Door te investeren in deze brede aanpak maken we het voor elke inwoner eenvoudiger om gezond te leven.

✓ **We creëren een gezonde en prettige leefomgeving**

Het effect van de sociale en fysieke leefomgeving op gezondheid wordt steeds meer erkend en benadrukt. Door het creëren van een aantrekkelijke, groene openbare ruimte bevorderen we een gezonde levensstijl, verminderen we de milieubelasting en maken we de leefomgeving niet alleen aangenaam, maar ook toekomstbestendig. We ontwikkelen een omgeving die uitnodigt om naar buiten te gaan, te bewegen, te spelen, te ontspannen en elkaar te ontmoeten. De aanpak richt zich onder andere op groene wandel- en fietsroutes, meer groen in de dorpen en wijken, een klimaatadaptieve inrichting waarbij aandacht is voor hittedeductie, waterberging en biodiversiteit, en mogelijkheden in de openbare ruimte om elkaar te ontmoeten.

✓ **We bevorderen een gezonde leefstijl**

Een gezonde generatie begint met een gezonde leefstijl. We richten ons op het voorkomen van middelengebruik, de aanpak van overgewicht en het bevorderen van mentale gezondheid. Dit doen we met een brede preventieve aanpak, waaronder voorlichting, ondersteuning en samenwerking met lokale partners.

Roken, overgewicht en het (problematisch) gebruik van drugs en alcohol zijn de grootste oorzaken van ziekte in Nederland. Daarom zetten we in op het voorkomen en terugdringen van middelengebruik. Sinds 2018 is de gemeente Noordoostpolder aangesloten bij het Nationaal Preventieakkoord, dat streeft naar een rookvrije generatie in 2040. We creëren rookvrije omgevingen met speciale aandacht voor de jeugd. Ook werken we aan het terugdringen van (problematisch) gebruik van drugs en alcohol.

Overgewicht is een groeiend probleem dat invloed heeft op de gezondheid en kwaliteit van leven. Daarom zetten we in op een integrale aanpak om overgewicht te voorkomen en terug te dringen. Dit doen we bijvoorbeeld door al vanaf jonge leeftijd aandacht te hebben voor voldoende beweging en gezonde voeding. We stimuleren een actieve leefstijl voor alle inwoners, ook voor mensen met minder financiële middelen. We vergroten de sport- en beweegmogelijkheden en werken aan betere toegankelijkheid van sport en gezonde voeding. Daarnaast versterken we de samenwerking met scholen, sportverenigingen en andere relevante partijen om bewustwording over het belang van gezonde voeding en voldoende beweging te vergroten. Ten slotte hebben we aandacht voor mentale gezondheid. We streven naar een daling van het percentage inwoners met psychische klachten en het aantal zelfdodingen. Ook proberen we het aantal mensen dat zich eenzaam voelt te verminderen. Dit doen we onder andere door voorlichting te geven, het bieden van laagdrempelige hulpverlening en het weghalen van schaamte.

✓ **We zorgen voor een inclusieve samenleving**

We willen een inclusieve gemeente zijn. Dit betekent dat iedereen ongeacht (fysieke) beperking, leeftijd, afkomst, seksuele oriëntatie of genderidentiteit de kans krijgt om volwaardig deel te nemen aan de samenleving. We hebben als gemeente een Lokale Inclusie Agenda. Samen met ervaringsdeskundigen werken we bijvoorbeeld aan meer bewustwording, sociale veiligheid, fysieke- en digitale toegankelijkheid.

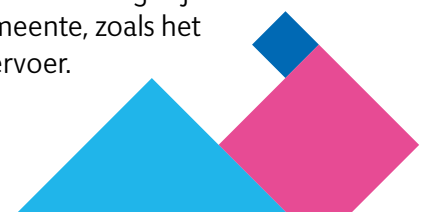
3.3.2. Gezond samenleven door (langer) thuis wonen makkelijker te maken

Langer thuis wonen helpt de levenskwaliteit van inwoners te verbeteren, wat hun gezondheid bevordert. Om inwoners de mogelijkheid te bieden langer en weer zelfstandig thuis te wonen met behoud van de eigen regie over hun leven, is het belangrijk om voorzieningen bereikbaar te houden. Ook zorgtechnologie kan (langer) thuis wonen makkelijker maken. We stimuleren toekomstbestendige oplossingen met behulp van technologie, slimme partnerschappen en duurzame vormen van ondersteuning. Daarnaast bevorderen we dat inwoners zo lang mogelijk gezond en (langer) thuis kunnen blijven door waar mogelijk het toepassen van reablement. De ondersteuning richt zich hierbij op herstel van de zelfredzaamheid van inwoners door hen te leren (weer) zichzelf te helpen en (weer) zelf activiteiten en taken te blijven doen. Het is de beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'.

Op deze manier blijven we inspelen op de toenemende en veranderende ondersteuningsvragen van onze inwoners. Dit vraagt om een brede aanpak waarbij we inzetten op een aantal samenhangende doelen. Samen zorgen deze doelen ervoor dat inwoners prettig en (langer) zelfstandig thuis blijven wonen.

✓ **We verbeteren de bereikbaarheid van voorzieningen**

Om langer thuis wonen mogelijk te maken en kwalitatieve zorg dichtbij te houden is het essentieel dat maatschappelijke voorzieningen voor iedereen bereikbaar zijn. Dit vraagt om flexibele en inclusieve mobiliteitsoplossingen die inspelen op de behoeften van inwoners, zoals ouderen en mensen met een mobiliteitsbeperking. Door samen te werken met partners en innovatieve oplossingen te verkennen, zorgen we ervoor dat iedereen mee kan blijven doen. Denk hierbij aan het ontwikkelen van lokale mobiliteitsoplossingen en het verbeteren van de communicatie en informatievoorziening. Bijvoorbeeld het vergroten van de bekendheid van de algemene voorzieningen van de gemeente, zoals het inloopsprekuur in de bibliotheek over duurzaam reizen met het openbaar vervoer.

✓ **We geven uitvoering aan de uitvoeringsagenda wonen, welzijn en zorg**

Maatschappelijke ontwikkelingen als dubbele vergrijzing, langer en weer zelfstandig wonen van inwoners met een ondersteunings- of zorgbehoefte en personele krapte in de zorg zorgen voor een grote opgave op het gebied van passende woningen en zorg. We stellen de uitvoeringsagenda wonen, welzijn en zorg vast. Hierin maken de lokale partners afspraken over de gezamenlijke invulling van de woonzorgopgave. De focus ligt in de uitvoeringsagenda op ouderen en andere inwoners met een zorg- of ondersteuningsvraag. Met dit document weten we waar behoefte is aan specifieke woningen voor deze groepen en hoe we in samenwerking met andere partijen ook de bijpassende zorg en ondersteuning organiseren. Ook hebben we oog voor het up-to-date houden van samenwerkingsafspraken met onze partners.

✓ **We investeren in een dementievriendelijke samenleving**

Als gevolg van de dubbele vergrijzing stijgt ook het aantal inwoners met dementie. We vinden het belangrijk dat inwoners met dementie zo lang mogelijk mee kunnen blijven doen in de samenleving, ook wanneer ze langer thuis wonen. Daarom investeren we in een 'dementievriendelijke gemeente'. We stimuleren en faciliteren inwoners, bedrijven en organisaties om zich actief in te zetten voor een dementievriendelijke samenleving. Met een plan van aanpak 'Dementievriendelijke gemeente' werken we onder andere aan acties op het gebied van bewustwording en passende dagactiviteiten.

✓ **We waarderen, faciliteren en ondersteunen mantelzorgers**

Door de toenemende zorgvraag zien we dat er minder mantelzorgers per zorgbehoevende zullen zijn. Dit vergroot de belasting van de mantelzorgers. De extra ondersteuning van de mantelzorgers als onderdeel van het GALA is belangrijk om de mantelzorger van jong tot oud goed in beeld te krijgen en houden en (preventief) te ondersteunen. Op deze wijze kunnen zij de zorg voor hun naaste volhouden en daarmee bijdragen aan het langer thuis wonen van de inwoner die ondersteuning nodig heeft.

✓ **We stimuleren de zelfredzaamheid van inwoners**

De dubbele vergrijzing leidt tot een toenemende zorgvraag en kosten. Dit gaat ook over de ondersteuningsvraag waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn (Wmo). Zoals de vraag naar huishoudelijke ondersteuning, hulpmiddelen en begeleiding aan huis. Met het bevorderen van de zelfredzaamheid van inwoners door onder andere de inzet van innovatieve zorgtechnologie en reablement proberen we het beroep op voorzieningen Wmo te verminderen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het stimuleren van gecontracteerde aanbieders om de mogelijkheden voor de inzet van zorgtechnologie en reablement te onderzoeken en waar mogelijk in te zetten. Ook zetten we in op het goed voorbereiden van inwoners op het langer gezond en zelfstandig wonen. Dit doen we door bewustwording onder inwoners te creëren.

3.3.3. Gezond samenleven door samen te werken aan een toegankelijk zorgaanbod

Het zorgdragen voor een toegankelijk en laagdrempelig zorgaanbod zorgt dat inwoners ook in de toekomst ondanks een toenemende zorgvraag en krapte op de arbeidsmarkt gebruik kunnen blijven maken van dit aanbod. Dit draagt bij aan het bevorderen en behouden van hun gezondheid.

Samen met onze partners streven we naar een innovatief en kwalitatief zorgaanbod, zodat benodigde ondersteuning en zorg voor onze inwoners toegankelijk blijft. Innovatie en samenwerken staan hierbij centraal. Vanuit de ontwikkeling 'Zorgtransformatie Noordelijk Flevoland' werken we samen met maatschappelijke partners en zorgaanbieders aan een toekomstbestendig zorgstelsel voor Noordelijk Flevoland. Het huidige zorgstelsel staat immers onder druk en is op de lange termijn niet houdbaar. Ook het organiseren van zorg dichtbij is qua geografische ligging een uitdaging. Samenwerken tussen partners is noodzakelijk om ondersteuning en zorg ook in de toekomst te kunnen blijven bieden.

Dan gaat het om het combineren van zorg en samenvoegen van volumes, maar ook om een aantrekkelijke sector en regio te zijn om te werken. Ook het realiseren van passende moderne huisvesting hierbij is van belang. Vanuit gemeenteperspectief ligt de nadruk op het bevorderen van zorgzame gemeenschappen ofwel 'community building' en het bieden van preventief aanbod wat de druk op de medische zorg moet verminderen.

✓ **We investeren in een sterke sociale basis**

In onze dorpen en wijken wordt een sterke sociale basis steeds belangrijker door maatschappelijke ontwikkelingen zoals het langer thuis wonen van ouderen, de toename van kwetsbare inwoners en de groei van eenzaamheid. Door te investeren in een sterke sociale basis, waarin ontmoeting en ondersteuning centraal staat, creëren we een leefomgeving waar iedereen zich gezien, gehoord en verbonden voelt. Zo creëren we een samenleving waarin iedereen kan meedoen, waarbij het beroep op formele zorg wordt uitgesteld en kosten worden bespaard.

We stimuleren initiatieven die samenwerking en ontmoeting bevorderen, zodat we eenzaamheid verkleinen en de zelf- en samenredzaamheid versterken. Dit doen we onder andere door voldoende laagdrempelige plekken te creëren, zoals dorps- en buurthuizen, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en ondersteunen. Ook in de openbare ruimte maken we het gemakkelijker om elkaar te ontmoeten. We zorgen er ook voor dat zowel inwoners als professionals gemakkelijk toegang hebben tot informatie over het ondersteuningsaanbod, zodat inwoners die hulp nodig hebben op de juiste manier kunnen worden doorverwezen.

✓ **We werken aan een preventief en toegankelijk zorgaanbod**

Het preventieve zorgaanbod moet passend zijn bij doorontwikkeling van de zorgtransformatie Noordelijk Flevoland. Bij het uitwerken van de zorgpaden moet duidelijk worden welke preventief aanbod ontwikkeld moet worden dan wel verbonden moet worden met de dienstverlening in het medische domein. Zowel in het sociaal als medisch domein is veel aanbod beschikbaar. De verwachting is dat er meer ingezet moet worden op verbinding dan wel op uitbreiding van het preventieve aanbod. Daarnaast is het wenselijk dat er een eenduidig overzicht van een zo volledig mogelijk ondersteuningsaanbod voor de inwoner en dat de dienstverlening van het gemeentelijk sociaal loket aansluit bij vindplaatsen waar inwoners veelal hun vragen stellen.

✓ **We verbinden het sociaal en medisch domein zodat de juiste vraag op de juiste plek komt**

Vanuit een geïntegreerde zorgbenadering verbinden we het sociaal en medisch domein. Dit betekent dat we niet alleen naar de medische behoeften van inwoners kijken, maar ook naar hun sociale en emotionele welzijn. We denken vanuit de inwoner, zodat preventieve ondersteuning en (medische) zorg goed op elkaar aansluiten. Welzijn op recept en de dienstverlening van de praktijkondersteuner huisartsen GGZ (POH) zijn belangrijke interventies die hierin een rol spelen. Gezamenlijke werkafspraken over informatie, registratie en communicatie moeten ervoor zorgen dat inwoners niet van het kastje naar de muur worden gestuurd en dat zij zelf meer regie hebben en ervaren.

✓ **Iedere inwoner moet toegang hebben tot een fysieke huisarts**

Ondanks het feit dat we als gemeente niet primair verantwoordelijk zijn voor de huisartsenzorg, willen we – samen met de Zorgverzekeraar en de Taskforce huisartsen NOP – het tekort aan huisartsen in Noordoostpolder aanpakken. Dit doen we door het meedenken en faciliteren van het regionaal opleiden in Noordoostpolder, het platform Polderdokter.nl en te ondersteunen bij huisvestingsvragen van huisartsen.

4. ORGANISATIE

In het procesvoorstel Samen & Gezond hebben we vier fasen binnen het programmatisch werken onderscheiden, te weten de:

1. **Oriëntatiefase:** neerzetten van de programmaorganisatie en programmalijnen
2. **Opbouwfase:** opstellen van het inhoudelijk programmaplan
3. **Uitvoeringsfase:** uitvoeren, monitoren, bijsturen en verantwoorden
4. **Afbouwfase:** afronden en evalueren

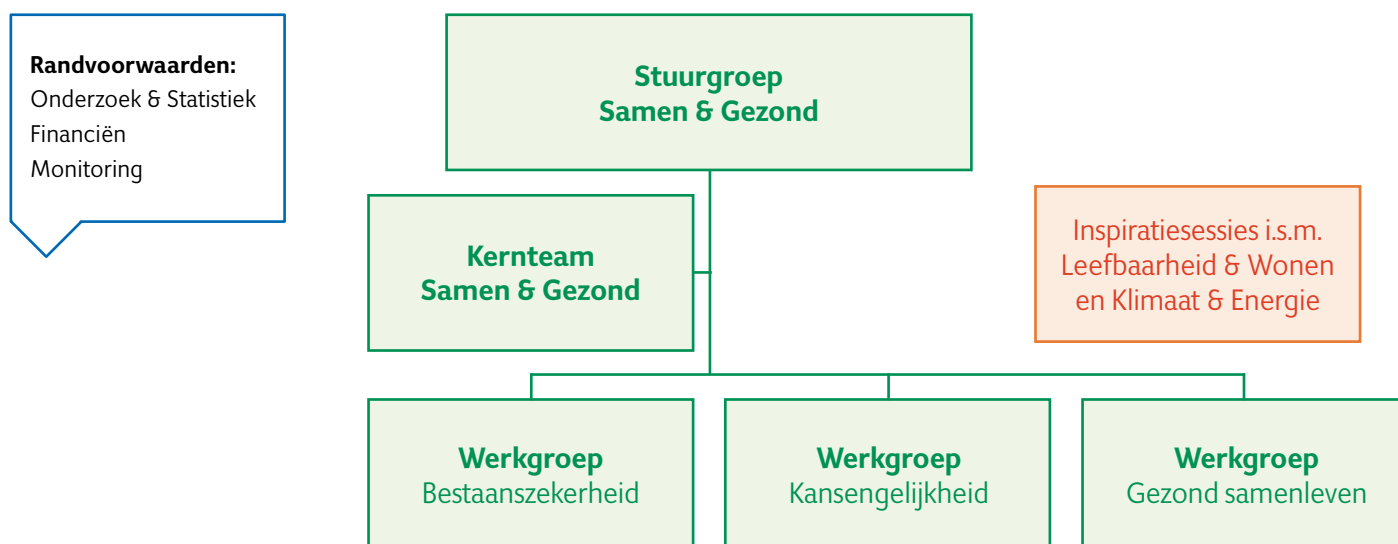
Met het vaststellen van het inhoudelijk programmaplan sluiten we de opbouwfase van het programma af en gaan we door naar de uitvoeringsfase. In de onderstaande paragraaf is de **uitvoeringsfase** verder uitgewerkt en geven we specifiek de samenwerking met interne en externe partners weer.

4.1. Uitvoeringsfase

In deze fase wordt uitvoering gegeven aan de drie programmalijnen. Het programma is flexibel en wordt jaarlijks gemonitord en bijgestuurd. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de jaarlijkse planning en control cyclus, zodat nieuwe inzichten input kunnen geven aan de perspectiefnota en de programmabegroting. Het programmaplan is een werkagenda voor de lange termijn. In de perspectiefnota concretiseren en prioriteren we de doelen en activiteiten op de korte termijn en vragen we indien nodig budget aan via de programmabegroting.

De interne werkgroepenstructuur, zoals eerder beschreven in het procesvoorstel, blijft bestaan. Wel hebben kleine wijzigingen plaatsgevonden, met name in de ondersteunende werkgroep. Financiële ondersteuning is toegevoegd aan de werkgroep monitoring en communicatie neemt deel aan het kernteam. Het programmateam (overstijgend vanuit de werkgroepen) is vervallen. In plaats daarvan organiseren we vanuit de drie beleidsprogramma's twee keer per jaar een inspiratiesessie waarbij de 'cross overs' tussen de programma's worden belicht. Deze bijeenkomsten dragen bij aan bewustwording en het zien van samenhang tussen de programma's. Deze bijeenkomsten worden goed ontvangen. Het draagt tevens bij aan het optimaliseren van de interne samenwerking ofwel het 'kennen en gekend worden'. Weten van elkaar waar je vanuit jouw beleidsdomein mee bezig bent en samen op zoek te gaan naar koppelkansen.

Programmastructuur

Voor de samenwerking met externe partners maken we zoveel mogelijk gebruik van bestaande overlegstructuren. Het strategisch bestuurlijk overleg sociaal domein is hierin een belangrijk lokaal overleg. Deze maatschappelijke partners hebben met elkaar het Manifest sociaal domein opgesteld en dit betreft ook de stuurgroep voor het monitoren van de uitvoeringsagenda Wonen, welzijn en zorg. Ook de integrale buurtaanpak wordt vormgegeven met partners die hieraan verbonden zijn. Voor de programmalijn Gezond samenleven wordt ook aangesloten bij de overlegstructuur “Zorgtransformatie Noordelijk Flevoland”. Voor regionale samenwerking op het gebied van de Jeugdzorg en de Wmo benutten we het regionale BOSD².

Betrokkenheid gemeenteraad

De raad is kaderstellend, faciliterend en controlerend voor het inhoudelijk programmaplan. Tijdens de uitvoeringsfase is de gemeenteraad betrokken via de reguliere P&C cyclus; dus onder andere bij vaststelling van de Perspectiefnota en Programmabegroting. Daarnaast willen we de gemeenteraad één keer per jaar inhoudelijk informeren over de voortgang van het programma.

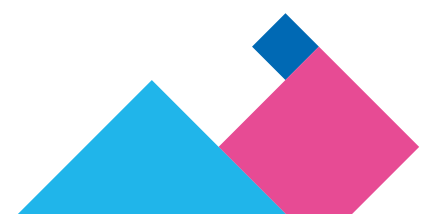
4.2. Rollen en invloed

De verschillende rollen met bijbehorende mate van beïnvloeding blijft identiek aan hoe dit in het procesvoorstel Samen & Gezond is weergegeven. Duidelijk is dat er wordt gewerkt aan complexe opgaven waarbij het belangrijk is om beweging en transformatie te creëren. Soms is je invloed als gemeente groot, soms zijn we afhankelijk van veel andere partners. De gemeente kan dus verschillende rollen en verantwoordelijkheden hebben in het op gang brengen van de gewenste transformatie. De ene rol heeft een grotere invloed op de doelen dan de ander. En bij de ene rol heeft de gemeente meer invloed op de uitvoering ervan.

Hieronder de rol die de gemeente kan hebben gerangschikt van veel invloed naar minder invloed:

- 1. Eigenaar en beheerder:** de gemeente heeft directe invloed op haar eigen organisatie, eigendom en activiteiten. Denk aan de gemeentelijke toegang, uitvoering van de voorzieningen voor de domeinen Jeugd, Wmo, Participatie, Inburgering en Minima. Binnen haar eigen organisatie kan de gemeente directe doelen stellen en zo resultaat bereiken en/of aan anderen het goede voorbeeld geven.
- 2. Reguleren (regels stellen en handhaven):** De gemeente kan regels stellen via bijvoorbeeld het Omgevingsplan, omgevingsvergunningen, verordeningen en beleidsregels. En daarop handhaven.
- 3. Faciliteren:** De gemeente kan initiatieven uit de samenleving ondersteunen om beweging op gang te krijgen. Voorbeeld: inwonersinitiatieven.
- 4. Stimuleren:** Het stimuleren van gezondheidsinitiatieven door middel van subsidies. Voorbeeld: versnelling realisatie Het Vlie, JOGG.
- 5. Informeren:** Zorgen voor een heldere en onafhankelijke informatievoorziening voor inwoners en bedrijven om ze te begeleiden in – en te enthousiasmeren voor – de benodigde stappen in het nemen van maatregelen. Voorbeeld: leefstijlpreventie.
- 6. Samenwerken en partijen bij elkaar brengen:** De gemeente kan actief op zoek gaan naar samenwerkingsvormen om doelen te behalen. Bijvoorbeeld de samenwerking rondom het Manifest dat nu uitgewerkt wordt in de integrale buurtaanpak (Ens en Revelsant).

² Regionaal bestuurlijk overleg Sociaal domein Flevoland

4.3. Veranderaanpak

Het streven naar meer gezondere inwoners en het versterken van de samenredzaamheid is een nobel streven wat voortdurend onze aandacht vraagt. Het is een programma van de lange adem waarbij meningen verschillen over de mate van gewenste overheidsbemoeienis op zowel maatschappelijk als individueel niveau. Immers, inwoners vinden het vaak wel een gemeentelijke taak om de gezondheid en de sociale cohesie in de samenleving te bevorderen, maar zijn lang niet altijd gecharmeerd van een organisatie die haar inwoners 'voorschrijft' hoe ze gezonder moeten of kunnen leven. Het is van belang dat we hiervan bewust zijn en tussen deze opvattingen laveren. Logischer is het om te zoeken naar koppelkansen binnen de gemeente. Denk hierbij aan herstructurering van buurten en wijken waarbij we werken aan een gezonde leefomgeving met voldoende groen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat de ervaren gezondheid voor een groot deel (29%) bepaald wordt door de leefomgeving.

Het vraagt dan ook om slimme combinaties in initiatieven en het hebben van doorzettingsvermogen om onze doelen te bereiken. We hanteren hierbij vier principes:

✓ Slim en goed samenwerken

Een gezonde en vitale samenleving bereiken we alleen door een goede samenwerking tussen de verschillende overheden, zoals het Rijk, de provincie Flevoland, buurgemeenten. Maar ook met onze maatschappelijke partners en zorgaanbieders. De gemeente opereert in een bestaande context en is slechts 1 speler. Slim en goed samenwerken is dan ook het credo. We benutten de samenwerkingsverbanden die er nu zijn, maar staan ook open voor nieuwe initiatieven die bijdragen aan het behalen van onze ambities.

✓ Stap voor stap

Programmatisch werken betekent over domeinen en clusters heen werken. Dit is nog niet voor iedereen vanzelfsprekend. Het is belangrijk om te zorgen voor draagvlak en binding met de programma's. Hierbij zullen we als lerende organisatie moeten groeien richting een kwalitatief beter georganiseerde sturing en daarbij beseffend dat dit alleen stap voor stap kan. Met daarin ruimte voor pilots en onderzoek naar andere manieren van werken. Dit kan alleen als er draagvlak en commitment is over het programma en er een team staat dat elke stap als succes kan vieren.

✓ Het goede voorbeeld

Gezien de ambities van het programma is het voor ons als gemeente belangrijk het goede voorbeeld te geven, zowel in kleine als grote dingen. Dat toont aan hoe belangrijk we onze ambities vinden en het komt de geloofwaardigheid van ons als gemeente ten goede.

✓ Duidelijk profileren

Om onze doelen te bereiken is het nodig om successen binnen onze gemeente meer bekendheid te geven. Als gemeente stellen we ons vaak 'te bescheiden' op. Door positieve interventies en succeservaringen te delen, maakt dat inwoners trots worden hoe we de dat samen - als inwoners, maatschappelijke partners en overheid - met elkaar regelen!

5. MONITORING

In de samenleving wordt data en sturen op data steeds belangrijker. Zo ook binnen de (lokale) overheid. De gemeente Noordoostpolder heeft daarom een start gemaakt met het project datagedreven werken. Het doel is om dagelijks meer inzicht en kennis te verwerven en meer gefundeerde beslissingen te nemen op basis van betrouwbare data. Met als doel om zaken in de organisatie structureel te verbeteren of om te innoveren. Leden uit de werkgroep monitoring vanuit het programma Samen & Gezond zijn ook aangehaakt bij dit project.

Voor het programma Samen & Gezond is monitoring en sturen op data van groot belang. Je wilt graag inzichtelijk maken wat de interventies uiteindelijk hebben opgeleverd op het gebied van gezondheid. Op het gebied van monitoring worden er daarom de volgende doelen gevormd:

1. Brede welvaart monitor als basis;
2. Ontwikkelen dashboard bestaanszekerheid;
3. Indicatoren vaststellen om de voortgang van het programma te monitoren;
4. Mogelijkheden onderzoeken tot het creëren van een meetinstrument die de verschillende pijlers van Positieve Gezondheid meet;
5. Aansluiten programma bij reguliere P&C cyclus.

✓ Brede welvaart monitor als basis inbedden

De brede welvaart monitor van het CBS gebruiken wij als basis voor doelen en activiteiten binnen het programma. De monitor van het CBS kijkt naar de ontwikkeling van welvaart in de brede zin van het woord – economisch, ecologische en sociaal-maatschappelijk – in Nederland en kijkt daarnaast breder naar de voortgang van de Social Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.³

✓ Ontwikkelen dashboard Bestaanszekerheid

Binnen het programma wordt gebruik gemaakt van het integrale dashboard Sociaal Domein. Hierin wordt met name gekeken naar de lijnen kansengelijkheid en gezond samenleven vanuit het programma. Het doel is om ook voor de lijn Bestaanszekerheid een dashboard te gaan ontwikkelen. Hierin zal worden gekeken naar bijvoorbeeld armoede, schulden, inkomen en meedoen regelingen.

✓ Indicatoren programma Samen & Gezond

Alle beleidsplannen maken gebruik van indicatoren om de voortgang van beleid te kunnen monitoren. Hebben de interventies die worden ingezet het gewenste effect? Voor het programma Samen & Gezond willen we per lijn verschillende indicatoren opstellen. Op deze manier kunnen we de voortgang monitoren van het programma.

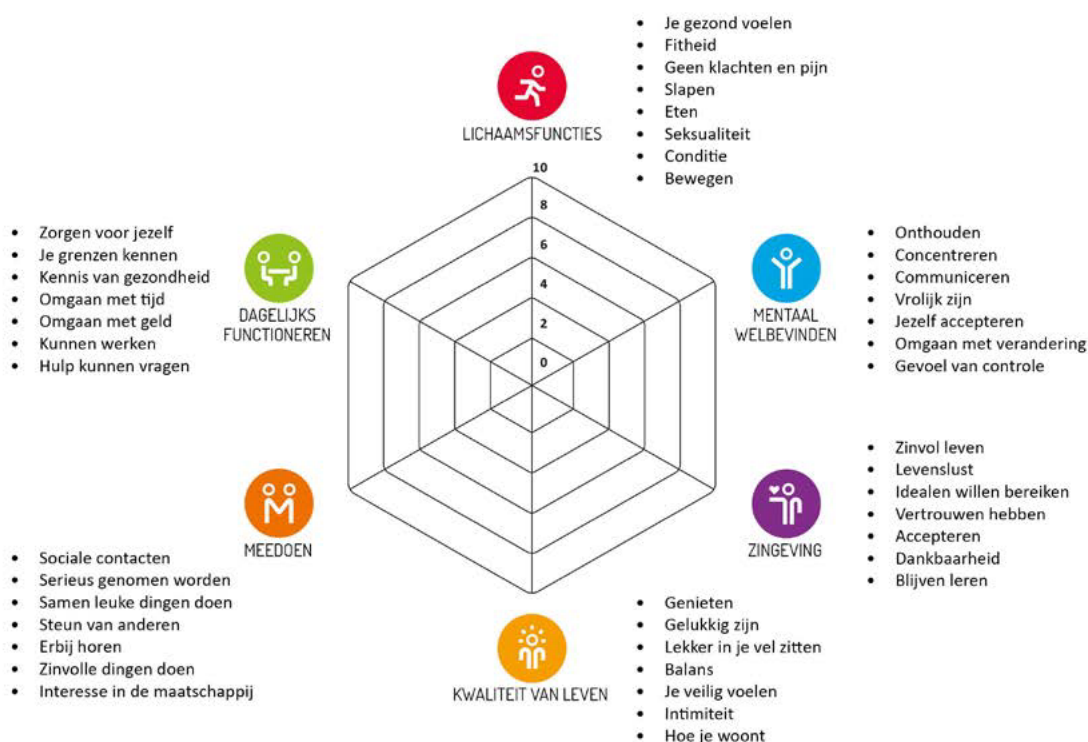
³. *Monitor brede welvaart* | CBS

⁴. *MijnPositieveGezondheid.nl*

✓ Meetinstrument Positieve Gezondheid

Wij gaan onderzoeken of het mogelijk is om een monitoringsinstrument te creëren die de verschillende pijlers van Positieve Gezondheid kunnen meten. Positieve Gezondheid richt zich daarbij op de volgende pijlers:

- Lichaamsfuncties – Ik voel me gezond en fit
- Mentaal welbevinden – Ik voel me vrolijk
- Zingeving – Ik heb vertrouwen in mijn eigen toekomst
- Kwaliteit van leven – Ik geniet van mijn leven
- Meedoen – Ik heb goed contact met andere mensen
- Dagelijks leven – Ik kan goed voor mezelf zorgen⁴

Bron: Het Institute for Positive Health (iPH) www.iph.nl

Het Institute for Positive Health (IPH) en de GGD hebben de kennis over dit model en ook ervaring met het gebruik ervan in de vorm van een meetinstrument.

✓ We sluiten het programma aan op de P&C-cyclus binnen de gemeente.

Inzichten vergaard door de verschillende werkgroepen binnen het programma zullen als input worden meegenomen in de programmabegroting en de perspectiefnota. Op deze manier worden er stappen gezet in het datagestuurde werken.

6. COMMUNICATIE

Vanuit het programma Samen & Gezond ligt er een visie en ambitie om te streven naar meer gezondere inwoners en het versterken van de samenredzaamheid. Dit alles vertaalt zich naar strategische en operationele doelen. Met onze communicatiestrategie geven we aan hoe communicatie effectief kan bijdragen aan het verwezenlijken van de doelen van het programma. Een integrale communicatieaanpak is hierbij het sleutelwoord.

Het op te stellen communicatieplan voor het programma "Samen & Gezond" richt zich op het effectief overbrengen van de ambitie. Het doel is om mensen bewust te maken van het belang van een gezonde levensstijl, de samenredzaamheid, (langer) thuis wonen en het aangaan van de maatschappelijke dialoog over diverse onderwerpen. Waarbij we per communicatieboodschap de doelgroep bepalen. In sommige situaties zullen we ons specifiek richten op kwetsbare doelgroepen (van specifieke wijken en buurten).

De strategie bestaat onder meer uit onderstaande(samenhangende) onderdelen/actiepunten die het team Communicatie nog nader uitwerkt in een strategisch (communicatie) plan en een aanhaakkalender (jaarkalender met planning van communicatie uitingen). Daarbij zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- ✓ De communicatie gaat over het verstrekken van informatie over de programmalijnen bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven. We activeren inwoners om deel te nemen aan informatiebijeenkomsten om bewustwording over deze thema's te vergroten.
- ✓ Communicatie moet ook bijdragen aan het versterken van netwerken tussen de maatschappelijke partners. Belangrijk daarbij is dat het initiatief en eigenaarschap samen met de betrokken maatschappelijke partners wordt uitgevoerd.
- ✓ Voor de bekendheid en uitvoering maken we gebruik van persoonlijke verhalen in de vorm van persona's. Dit zorgt voor meer (gevoels)herkenning onder de doelgroep, waardoor zij zich makkelijker kunnen identificeren aan de gestelde doelen die voortkomen uit de ambities. Ook wordt hiermee ingespeeld op de emotie en het gedrag van inwoners.
- ✓ We werken samen met onze maatschappelijke partners in de berichtgeving naar onze inwoners. Waarbij we inzetten op kanalen zoals social media, het gemeentenuws in de lokale krant, persberichten en (inloop)bijeenkomsten. Het plan bevat daarnaast ruimte voor interactie en feedback, zodat de communicatie continu kan worden aangepast op basis van de behoeften van de inwoners.
- ✓ Het succes wordt gemeten aan de hand van zowel kwantitatieve gegevens, zoals bereik en betrokkenheid. Als kwalitatieve metingen over gedragsveranderingen en duurzame impact op de gezondheid moeten vanuit gezondheidsdata naar voren komen. Denk bijvoorbeeld aan de Gezondheidsmonitor vanuit de GGD, CBS, RIVM, etc.

7. FINANCIËN

Het programma Samen & Gezond is een programma dat breder is dan het sociaal domein. Immers, onderwijs, cultuur en sport en bewegen zijn ook fundamentele bouwstenen. De structurele middelen hiervoor zijn terug te vinden in programma 2 en 6 van de programmabegroting. Jaarlijks investeert de gemeente Noordoostpolder zo'n 43% van de begroting in het sociaal domein, sport & bewegen en cultuur.

7.1. Structurele middelen

Zoals eerder gezegd is het programmaplan de inhoudelijke werkagenda voor de komende jaren. Ondanks het gegeven dat het nieuwe kabinet vorig jaar (2024) is gestart, is er nog steeds veel onzekerheid wat de ingezette lijn nu financieel betekent voor gemeenten. Kunnen de reeds ingezette ontwikkelingen van de afgelopen jaren worden voortgezet en worden incidentele middelen nu omgezet in structurele middelen? Denk hierbij aan het afbouwen van de GALA-middelen en de onzekerheid over de SPUK-middelen rondom het Integraal Zorg Akkoord. Financiële middelen die noodzakelijk zijn om de gewenste transformatie en beweging door te zetten.

De ambities in dit programma zijn deels gestoeld op bestaande activiteiten die we als gemeente al uitvoeren in het sociale domein. Voor deze activiteiten zijn dan ook geen extra middelen nodig. Wanneer er wel (incidentele of structurele) middelen nodig zijn, worden deze o.a. aangedragen via de perspectiefnota en de programmabegroting.

7.2. Specifieke uitkeringen (SPUK) nationale overheid en subsidies

Naast de middelen die in de gemeentelijke begroting een plek hebben zijn er specifieke uitkeringen, die beschikbaar zijn gesteld door de rijksoverheid. Deze uitkeringen kunnen worden aangevraagd en op specifieke onderwerpen ingezet worden. Daarnaast zoeken we proactief naar mogelijke subsidies en andere financiële bronnen om ambities toch mogelijk te maken. Denk hierbij aan ZonMw subsidies en het op te stellen Transformatieplan Noordelijk Flevoland waarbij interventies die bijdragen aan de gewenste transformatie vanuit transformatiemiddelen vanuit de Zorgverzekeraar bekostigd kunnen worden. Aandachtspunt bij inzetten van incidentele middelen blijft de structurele borging hiervan. De onderstaande incidentele middelen worden ten behoeve van dit programma benut.

SPUK-Energiearmoede 1+2

De SPUK Energiearmoede 1 + 2 zijn door de gemeente Noordoostpolder aangevraagd en toegekend door het ministerie. Voor de eerste SPUK zijn inmiddels acties uitgevoerd in de Gebouwde Omgeving bij de specifieke doelgroep die het betreft. De tweede SPUK is ook toegekend. Hiervoor wordt een plan van aanpak uitgewerkt voor komend najaar.

Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Budget (GOAB)

Gemeenten ontvangen ieder jaar een specifieke uitkering voor de uitvoering van het onderwijsachterstanden beleid. Dit GOAB-budget wordt jaarlijks bepaald aan de hand van de achterstandsscores van de gemeenten (t-2 en t-3). Voor 2025 ontvangen we c.a. € 2 miljoen. Doel van het onderwijsachterstanden budget is dat zo min mogelijk kinderen met een onderwijsachterstand het basisonderwijs instromen. Het grootste deel van dit budget gaat op in de subsidieregeling peuteropvang en voorschoolse educatie. Daarnaast worden ook overige projecten hiermee gefinancierd die bijdragen aan het voorkomen en verkleinen van onderwijsachterstanden.

Middelen t.b.v. Voortijdig Schoolverlaten (VSV)

Gemeenten hebben de taak om voortijdig schoolverlaters tegen te gaan. Het doel is om zoveel mogelijk jongeren uit te laten stromen mét een startkwalificatie. De gemeente doet dit via het doorstroompunt. Daarnaast werken gemeenten ook regionaal samen aan de aanpak van voortijdig schoolverlaters. De overheid stelt hiervoor, middels een verdeelsleutel, jaarlijks middelen beschikbaar aan de gemeenten. Voor 2025 ontvangen we als gemeente Noordoostpolder c.a. € 45.000.

Doorstroompunt-middelen

Deze middelen zijn gericht op het bevorderen van de doorstroom van leerlingen. Gemeenten kunnen deze middelen inzetten om de overgang van VMBO naar MBO of van het MBO naar het HBO of uitstroom richting de arbeidsmarkt te ondersteunen. Hierbij wordt er ook regionaal samengewerkt, om de uitvoering van deze taak mogelijk te maken wordt er door de landelijke overheid jaarlijks middelen beschikbaar gesteld. In 2025 heeft de gemeente Noordoostpolder €135.000 ontvangen om dit mogelijk te maken. Hiervan gaat een aanzienlijk deel naar de uitvoering om de inzet van doorstroomcoaches mogelijk te maken. Met deze inzet van doorstroomcoaches wordt de kansengelijkheid bevorderd.

(Lokale) SPUK Integraal Zorg Akkoord

Als gemeente Noordoostpolder ontvangen we zowel voor 2024 als voor 2025 een lokaal IZA-budget van c.a. 265.000 euro. De middelen van deze SPUK zijn voor 2026 en verder nog onzeker, omdat gemeenten (via de VNG) in november 2024 besloten hebben uit het IZA te stappen. Inmiddels zitten gemeenten als gelijkwaardige gesprekspartner weer aan tafel, ook met het zicht op het Aanvullende Welzijns- en Zorg Akkoord (AWZA). We houden de uitkomsten hiervan in de gaten.

SPUK GALA

De brede SPUK is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Voor de jaren 2023 - 2026 zijn hiervoor incidentele middelen ter beschikking gesteld. Per jaar ontvangen we ongeveer 780.000 euro. Voor 2026 wordt dit bedrag naar beneden bijgesteld, omdat een aantal onderwerpen dan zijn afgerond. Structureel blijft dan een bedrag van 515.000 euro beschikbaar om een gezonde generatie te blijven bevorderen.

(mogelijk) Regiodeal Bloeizones Ens en Revelsant

Samen met de gemeenten Dronten en Urk zijn we in voorbereiding op een aanvraag voor de Regiodeal Zwolle. Daarom dienen we als Dronten, Urk en Noordoostpolder een gezamenlijk initiatief in voor de tweede ronde van de Regiodeal Zwolle. Wanneer deze aanvraag toegekend wordt, creëren we extra budget om te investeren in onze gemeenschappen.

Impuls gezonde leefomgeving (subsidie ZonMw)

In 2024 hebben we een impuls voor de gezonde leefomgeving aangevraagd. Deze bedroeg max. 40.000 euro en hebben we toegekend gekregen. Deze impuls biedt financiële ondersteuning voor gemeenten die aan de slag willen met een gezonde leefomgeving om zo de gezondheid van inwoners te helpen verbeteren.

8. SAMENHANG PROGRAMMA'S

Tussen de programma's Samen & Gezond, Klimaat & Energie, Wonen & Leefbaarheid zijn wederzijdse afhankelijkheden te benoemen die in de uitwerking en inspanningen om samenwerking en afstemming vragen.

Om tot oplossingen te komen voor verschillende vraagstukken, kan het ene domein vaak niet zonder het andere. De uitdagingen waar we in al deze programma's voor staan, is dan ook een samenspel van factoren op gebied van wonen, werken, leven, en recreëren. Rode draad van de programma's is dat we de Noordoostpolder vitaal willen laten zijn en blijven. Dit vertaalt zich in doelen die zijn geformuleerd en die we samen willen realiseren. Van het toewerken naar een inclusieve, toekomstbestendige samenleving waarin iedereen meetelt en gelijkwaardig meedoet tot het realiseren van passende en toekomstbestendig woningaanbod. En van een gezonde economie met voldoende banen en innovatieve (landbouw)bedrijven tot een goed bereikbaar (vervoer en online) en aantrekkelijk gebied waar werk, voorzieningen en zorg voor iedereen bereikbaar zijn. Dit alles met in het achterhoofd dat we een leefbare wereld achter willen laten voor de generaties na ons.

Domeinen die als raderen in elkaar grijpen

Het is belangrijk om integraal te werken aan de kwaliteit van de sociale en ruimtelijke omgeving, het landschap, de werkgelegenheid, de bereikbaarheid, de kwaliteit en nabijheid van noodzakelijke voorzieningen op het gebied van zorg en welzijn, cultuur, winkelen en onderwijs en een passende toekomstbestendige woningvoorraad. Dit alles in een omgeving die leefbaar is en waar voldoende betaalbare duurzame energie en drinkwater beschikbaar is voor iedereen.

Het is belangrijk om te onderkennen dat er een bepaalde wederkerigheid is tussen deze zaken: ze zijn als raderen in een machine. De inwoners die we willen behouden en naar Noordoostpolder willen halen, moeten bijvoorbeeld kunnen werken, wonen en recreëren in een aantrekkelijke omgeving. Dat betekent bouwen, zorgen voor voldoende woningen, maar ook zorgen dat inwoners makkelijk en snel naar hun werk in en buiten de Noordoostpolder kunnen. Aan de andere kant is het ook belangrijk dat er in de komende jaren voldoende, passende woningen voor (zorgbehoevende) ouderen beschikbaar zijn. Ook hier moeten we letterlijk en figuurlijk samen aan bouwen. Dit alles, met in het achterhoofd de wens om het rustige, kenmerkende landelijke karakter van de Noordoostpolder zoveel mogelijk intact te laten. Bij alles wat we doen werken we toe naar een duurzaam woon- en leefklimaat en een vitaalkrachtige natuur. Dat vraagt om een omslag in gedrag en beleid. En om meer betrokkenheid van inwoners en bedrijven in onze mooie polder. Een vitale, economisch gezonde, goed bereikbare, aantrekkelijke, veilige, duurzame en inclusieve Noordoostpolder creëren we nu eenmaal samen.

Kortom, tussen deze thema's zijn wederzijdse afhankelijkheden die in de uitwerking en inspanningen om samenwerking en afstemming vragen. De programmanagers stemmen hierover onderling af en hebben als uitgangspunt dat een thema per tafel c.q. werkgroep wordt opgepakt. Wanneer het nodig is om af te wijken van de bestaande werkgroepstructuur op een thema, dan is dat geen issue. Structuur volgt inhoud.

BIJLAGE I: LANDELIJKE EN REGIONALE CONTEXT

In deze bijlage verwijzen we naar de belangrijkste landelijke en regionale ontwikkelingen die doorwerken naar ons lokale aanpak. Deze inhoud was ook onderdeel van het procesvoorstel Samen & Gezond dat in september 2024 door de raad is vastgesteld.

1. Propositie Sociaal Domein

In 2021 is de eerste versie van de landelijke propositie 'De winst van het sociaal domein' gepubliceerd. Begin 2024 is deze nogmaals bekrachtigd en overhandigd aan de formateur ten behoeve van de vorming van het nieuwe kabinet⁵. Daarin onderbouwden diverse maatschappelijke partners dat investeren in het sociaal domein zich terug betaalt. Dat heeft zich in de afgelopen jaren al volop bewezen. Maar willen we dit bereiken, dan is de noodzaak van investeren, actueler dan ooit.

Omdat het nog niet is gelukt om de beweging te maken naar collectieve antwoorden op de opgaven die de individuele problemen overstijgen, is deze propositie nog steeds actueel. Antwoorden die de overheid niet alleen kan geven, maar waarvoor wel naar de overheid gekeken wordt. Deze propositie behelst de belangrijkste opgaven in het sociaal domein en over wat gemeenten kunnen doen om een samenhangende aanpak van deze opgaven te versterken.

Opstapelende crises vragen om fundamentele stappen

In een wereld waarin crises zich opstapelen, is grote druk om op korte termijn fundamentele stappen te zetten. De hoge energietarieven en prijsstijgingen raken een steeds grotere groep inwoners. De vergrijzing zorgt voor zowel meer inwoners met een zorgbehoefte als minder personeel dat die zorg kan bieden. Er is een nijpend woningtekort, zeker voor starters en aandachtsgroepen zoals mensen die uitstromen uit zorginstellingen, arbeidsmigranten en statushouders.

Thema's: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond samenleven

De propositie is langs drie grote thema's ingericht die nauw met elkaar samenhangen: bestaanszekerheid bieden, kansengelijkheid vergroten en gezond samenleven versterken. Zo leidt bestaansonzekerheid tot stress die mensen belemmert deel te nemen aan onze samenleving. Het belemmert mensen ook om kinderen goed op te voeden. Een inwoner kan pas echt meedoen aan onze maatschappij als deze zich mentaal en fysiek gezond voelt.

2. Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven akkoord

In het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) maken gemeenten en verschillende zorgpartijen afspraken over te bereiken gezondheidsdoelen voor de komende jaren. Beide akkoorden hangen nauw met elkaar samen.

De inzet van het gemeentelijke sociaal domein is daarin onmisbaar en ook cruciaal voor de houdbaarheid van het gehele zorgstelsel in de toekomst: de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid ervan staan onder druk. In de aanpak van gemeenten staat niet zozeer het aanbod van (curatieve) zorg centraal, maar de gezondheid en het welzijn van de inwoner. Uitgangspunt daarbij is het terugdringen van gezondheidsachterstanden en 'gezond leven makkelijk maken' aan de hand van een integrale aanpak op basis van het gedachtegoed van 'positieve gezondheid'.

⁵ https://vng.nl/sites/default/files/2021-04/de-winst-van-het-sociaal-domein_def.pdf

Over het Gezond en Actief Leven Akkoord

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (2023) omvat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040: weerbare, gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Het GALA biedt gemeenten meer mogelijkheden en extra middelen voor een samenhangende aanpak van gezondheidsvraagstukken en een meer afgestemde inzet op de vaak complexe achterliggende factoren van inwoners en het terugdringen van gezondheidsverschillen. Het doel van dit akkoord is om het Nederlandse zorgstelsel toegankelijk, goed van kwaliteit en betaalbaar te houden.

Voor de uitvoering van de afspraken uit het GALA, samen met het Sportakkoord, is van 2023 - 2026 circa € 300 miljoen per jaar beschikbaar voor gemeenten via een Brede Specifieke Uitkering (SPUK).

Over het Integraal Zorgakkoord

Het Integraal Zorgakkoord (2023) omvat een werkagenda en aansluitend daarop maken samenwerkingspartners in elke regio een Regiobeeld en een Regioplan. Er zijn tijdelijk extra middelen beschikbaar voor de beoogde transformatie. De focus van het IZA ligt op de curatieve zorg, maar waar relevant worden ook de langdurige zorg, publieke gezondheid en het sociaal domein betrokken. In het IZA is afgesproken dat voor gemeenten structureel maximaal € 150 miljoen beschikbaar komt. In de periode van 2023 tot en met 2026 gebeurt dat met een specifieke uitkering (SPUK). Deze SPUK is toegekend aan samenwerkende regio's. Voor Noordoostpolder is dat regio Flevoland.

De regio Flevoland heeft hiervoor een [regiobeeld en regioplan](#) opgesteld. Voor de uitvoering hiervan kent de regio Flevoland budget toe aan elke gemeente die zij kunnen inzetten om onderdelen uit het Regioplan Flevoland uit te voeren. In Noordoostpolder zijn er meerdere projecten die concreet bijdragen aan het Regioplan IZA Flevoland en die de komende jaren worden geïntensiveerd. Denk hierbij aan het uitdragen van positieve gezondheid (wordt gebiedsgericht opgepakt), de ontwikkeling van gezondheidsplein "Het Vlie" waarbij actief wordt ingezet op het verbinden van het sociaal en het medische domein, uitvoering van het lokale manifest 'Een Bloeiende Polder' met een tweetal integrale buurtaanpakken in Revelsant en Ens, het terugdringen van het huisartsentekort in Noordoostpolder, uitvoering van GALA en uiteraard de uitvoering van ons vigerende beleid.

3. Landelijke Hervormingsagenda Jeugd

Rijk, gemeenten en vele partners in de jeugdhulp hebben in de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd (2023) afspraken gemaakt over fundamentele verbeteringen in de jeugdzorg. De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er zal structureel worden geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Ook komt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor kinderen en ouders hulp kunnen krijgen. Gemeenten worden verplicht bepaalde specialistische zorg regionaal in te kopen om beschikbaarheid en continuïteit van zorg beter te organiseren. Er zal minder papierwerk en administratie nodig zijn, zodat medewerkers daar zo min mogelijk tijd aan kwijt zijn. Ook zullen wijkteams worden versterkt en moet betere samenwerking met bijvoorbeeld het onderwijs ervoor zorgen dat kinderen en jongeren meer met collectieve voorzieningen worden ondersteund. Uithuisplaatsingen willen we zoveel mogelijk voorkomen en terugdringen. Dit staat ook opgenomen in de regiovisie Jeugd van de regio Flevoland.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noordoostpolder heeft tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG (juni 2024) ingestemd met de motie Jeugdzorg van de gemeente Ridderkerk. De motie betreft een oproep aan het Rijk om de Jeugdzorg (en de plannen van de hervormingsagenda jeugd daarbij) op een reële wijze, met de juiste randvoorwaarden en bijbehorende financiering uit te voeren. De reikwijdte van de jeugdwet moet tijdig worden aangepast, anders staat deze niet in lijn met de geplande/doorgevoerde bezuiniging op de taken per 2026. Voor de gemeente Noordoostpolder is dit heel belangrijk omdat we met het project "Grip op het sociaal domein" veel beoogde maatregelen vanuit de Hervormingsagenda al hebben ingezet. Denk hierbij aan de maatregel rondom de invoering van de Praktijkondersteuner Huisartsen GGZ Jeugd. Wat we konden doen als gemeente hebben we grotendeels al gedaan. Het is daarom de vraag of wij op basis van de hervormingsagenda jeugd deze besparingen nog een keer kunnen halen.

4. Ontwikkelingen ten behoeve van participatiewet

Volgend jaar bestaat de Participatiewet tien jaar. Het Rijk werkt met het 'Programma Participatiewet in Balans' aan verbeteringen in de Participatiewet en de uitvoering ervan. De huidige wet is te complex, gaat onvoldoende uit van vertrouwen. Wat nodig is, is eenvoud, menselijke maat en uitvoerbaarheid. Hoe kunnen we als gemeente de bestaanszekerheid van hun inwoners borgen? Naast de inzet voor betaald werk moet er ook aandacht en ruimte zijn voor onder andere passende ondersteuning naar (begeleid) werk, vrijwilligerswerk, opleiding, omscholing of mantelzorg. Met focus op de uitvoerbaarheid zodat inwoners ook meer vertrouwen krijgen in de overheid.

Op dit moment is een landelijke wetwijziging in voorbereiding met een reeks van twintig eerste aanpassingen aan de Participatiewet. Die zijn gericht op het tegengaan van een aantal ongewenste effecten van de huidige Participatiewet. Bijvoorbeeld over de stap van bijstand naar werk, of over de inkomenszekerheid. Daarnaast wordt gewerkt aan de herziening van de Participatiewet op de langere termijn. Ook zijn er maatregelen voorzien voor versterking van de uitvoering van de Participatiewet.

Kortom, er zijn meerdere ontwikkelingen ten aanzien van de doelgroep van de Participatiewet, de wetgeving en de arbeidsmarkt. Aan het onderzoeksbureau Berenschot is gevraagd onderzoek te doen naar een toekomstbestendige uitvoering van de Participatiewet in Noordoostpolder.

5. Strategische Agenda Flevoland

De provincie Flevoland, het Rijk, de zes Flevolandse gemeenten en het Waterschap Zuiderzeeland werken langjarig samen aan de ruimtelijke ontwikkeling van Flevoland. De [Strategische Agenda Flevoland](#) (SAF) en de daarbij horende uitvoeringsagenda zijn daar de bouwstenen voor. In de agenda beschrijven Rijk en regio waar zij de komende jaren naar toe willen werken. De fysieke leefomgeving staat daarbij centraal, maar wordt duidelijk verweven met een maatschappelijk perspectief omdat de ruimtelijke maatregelen samen moeten bijdragen aan brede welvaart voor alle inwoners.

De Strategische Agenda Flevoland kent drie belangrijke pijlers:

1. Vitale Kernen
2. Toekomstbestendige Economie
3. Robuust natuurlijk fundament

Er moet meer gebeuren dan alleen het stapelen van stenen. De link met het programma Samen & Gezond ligt het meest bij de pijler vitale kernen waar activiteiten in het fysieke en sociale domein samenkomen.

Gemeente Noordoostpolder

Harmen Visserplein 1
8302 BW Emmeloord
T: 0527 - 63 39 11
E: info@noordoostpolder.nl
I: www.noordoostpolder.nl

2025